Uchwała nr 123/2024
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 22 lutego 2024 r.

w sprawie oceny programowej kierunku filologia hiszpańska prowadzonego na Uniwersytecie Łódzkim na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych, nauk o rodzinie i nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku filologia hiszpańska prowadzonego na Uniwersytecie Łódzkim na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Uniwersytecie Łódzkim nie w pełni umożliwia studentom kierunku filologia hiszpańska osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowania;
10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

– zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres 2 lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1

1. Niejasna koncepcja kształcenia w odniesieniu do roli w procesie kształcenia poszczególnych dyscyplin naukowych, do których odnoszą się oferowane na kierunku kompetencje.

   Przyjęta dla kierunku koncepcja kształcenia nie jest jasna pod względem roli, którą w procesie kształcenia odgrywają dyscypliny naukowe, do których odnoszą oferowane na kierunku kompetencje. Koncepcja kształcenia nie wskazuje jasno, na dyscypliny naukowe, stanowiące podstawy teoretyczne kierunku, a więc te, do których

w konsekwencji jest on przyporządkowany i subsydiarne. Zgodnie z koncepcją kształcenia absolwenci uzyskają pogłębioną wiedzę w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany: językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii, a także w zakresie historii, do której nie jest przyporządkowany. Jednocześnie koncepcja kształcenia zakłada, że student osiągnie pogłębione kwalifikacje w zakresie literaturoznawstwa lub językoznawstwa, tymczasem wszyscy studenci bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia muszą osiągnąć pogłębione kompetencje w zakresie obu tych dyscyplin.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że zmodyfikowała koncepcję kształcenia, lecz jej nie przedstawiła. Uczelnia uznała jedynie, że nauki o kulturze i religii mają charakter subsydiarny dla dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, które zostały wskazane jako stanowiące podstawy teoretyczne kierunku, jednocześnie Uczelnia nie określiła roli dyscypliny historia w kształceniu na kierunku. Uczelnia nie ustosunkowała się również do kwestii uzyskiwania przez studentów pogłębionych kwalifikacji w zakresie wybranej przez siebie dyscypliny naukowej: literaturoznawstwa lub językoznawstwa. Przesłane przez Uczelnię zmodyfikowane efekty uczenia się wskazują, że nadal nie wszyscy studenci kierunku osiągną pogłębione kompetencje w zakresie zarówno językoznawstwa, jak i literaturoznawstwa, o czym świadczy efekt student zna i rozumie „główne tendencje rozwojowe i nowe osiągnięcia z zakresu dyscyplin naukowych wybranej specjalizacji dyplomowej".

2. Brak pełnej i potwierdzanej formalnie informacji o przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych, z których nie wszystkie stanowią jego teoretyczne podstawy.

   W raporcie zespołu oceniającego zostało zdiagnozowane, że kierunek został przyporządkowany do dyscyplin naukowych, z których nie wszystkie stanowią jego teoretyczne podstawy. Kierunek był przyporządkowany w 57% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo oraz w 40% do literaturoznawstwa i 3% do nauk o kulturze i religii. Wybór dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek nie budzi zastrzeżeń, ponieważ tworzą one teoretyczne podstawy filologii. Akceptowalne były proporcje tego przyporządkowania w odniesieniu do językoznawstwa i literaturoznawstwa. Zastrzeżenia budziło przyporządkowanie kierunku w 3% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii, która mimo że może stanowić teoretyczne podstawy filologii, nie jest dla niej konstytutywna. Nie ma bowiem możliwości, aby w ramach 3% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów studenci osiągnęli wiedzę odpowiadającą charakterystykom PRK o kodzie P7S_WG: absolwent zna i rozumie „w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej właściwe dla programu studiów" oraz „główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim".

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że skorygowano przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych. Został on przyporządkowany do językoznawstwa i literaturoznawstwa, co nie zostało jednak potwierdzone odpowiednią dokumentacją. Nie jest jasne jakie są proporcje tego przyporządkowania. Na podstawie odpowiedzi na zarzuty sformułowane dla kryterium 2 można jedynie przypuszczać, że kierunek został przyporządkowany w 51% do językoznawstwa i 49% do literaturoznawstwa. Dodatkowo, ponieważ Uczelnia nie przedstawiła nowej koncepcji kształcenia nie jest możliwa ocena, czy przyporządkowanie to jest z nią zgodne.

3. Niezgodne ze standardem prowadzenie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.
   Uczelnia oferuje studentom dodatkowy odpłatny kurs przygotowujący do zawodu nauczyciela, choć standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela określony w załączniku nr 1 do obowiązującego w szkolnictwie wyższym rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela jednoznacznie wskazuje, że kształcenie przygotowujące do wykonywania tego zawodu jest prowadzone na tym samym kierunku studiów pierwszego i drugiego stopnia, na którym zakres kształcenia odpowiada podstawie programowej przedmiotu lub na studiach podyplomowych. Oznacza to, że wymagania standardu w całości są uwzględnione w programie studiów. Tak więc studenci ocenianego kierunku – mając na uwadze zapisy standardu – którzy ukończą dodatkowy kurs organizowany w Uczelni, nie uzyskują kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach w systemie oświaty.
   W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że zrezygnowała z prowadzenia specjalizacji *nauczycielskiej*. Odpowiedź ta jest niezrozumiała, ponieważ na kierunku taka specjalność nie była prowadzona. Uczelnia nie odniosła się do sedna zarzutu, czyli oferowania studentom dodatkowego odpłatnego kursu przygotowującego do zawodu nauczyciela, choć standard jednoznacznie wskazuje, że kształcenie przygotowujące do wykonywania tego zawodu prowadzone jest na kierunku studiów.

4. Niepełna zgodność efektów uczenia się z koncepcją kształcenia i przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych.
   Kierunek był przyporządkowany w 57% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo oraz w 40% do literaturoznawstwa i 3% do nauk o kulturze i religii. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie w pełni odpowiadały koncepcji kształcenia oraz przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych z uwagi na fakt, że nie uwypuklono w nich wiodącej roli językoznawstwa. Wiele efektów zawierających odniesienia do dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek odwołuje się do dwóch dyscyplin, tj. językoznawstwa i literaturoznawstwa, sugerując tym samym równoprawną rolę tych dyscyplin w kształceniu na kierunku, np. zna i rozumie „w pogłębionym stopniu powiązanie językoznawstwa i literaturoznawstwa z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy, pozwalające na integrowanie perspektyw z zakresu różnych nauk humanistycznych". Wśród efektów uczenia się znajdowały się również takie, które dotyczyły jednocześnie literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii, np. zna i rozumie „zawansowane metody analizy i interpretacji wytworów kultury krajów hiszpańskojęzycznych, wartościowanie hiszpańskojęzycznych dzieł literackich", co sugeruje znaczącą i równoważną rolę tych dyscyplin w kształceniu, przy jednoczesnym pominięciu efektów *stricte* językoznawczych.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia przedstawiła zmodyfikowane efekty uczenia się. Nie jest jednak możliwa ocena uwypuklenia w tych efektach roli dyscypliny wiodącej, ponieważ Uczelnia poza informacją wskazującą na dyscypliny, do których kierunek został przyporządkowany nie podała w sposób jednoznaczny proporcji tego przyporządkowania i nazwy dyscypliny wiodącej. Ponadto mimo deklarowanej rezygnacji z przyporządkowania kierunku do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii efekty uczenia się powiązane z charakterystyką P7S_WG nadal się do niej odnoszą, np. student zna i rozumie „w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska stanowiące uporządkowaną i teoretyczną wiedzę z zakresu literatury i kultury hiszpańskojęzycznej oraz literatury i kultury wybranego obszaru językowego w kontekście dylematów współczesnej cywilizacji", co więcej odnoszą się one także do wszystkich dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, choć kierunek został przyporządkowany tylko do dwóch z nich: student zna i rozumie „w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące specyfiki przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności zawodowej".

5. Niepełna zgodność efektów uczenia się z charakterystykami PRK.
   Efekty uczenia się dla kierunku nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego. Bazują one w dużym stopniu na sformułowaniach zaczerpniętych z nieobowiązujących już Krajowych Ram Kwalifikacji, które nie są obecne w Polskiej Ramie Kwalifikacji, np. [zna i rozumie] „w pogłębionym stopniu znaczenie nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfikę przedmiotową i metodologiczną, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności naukowej i zawodowej", nie uwzględniając jednocześnie wszystkich kompetencji opisanych w Polskiej Ramie Kwalifikacji dla poziomu 7. Przykładowo, w ogólnych sformułowanych dla kierunku efektach uczenia się nie uwzględniono następujących kompetencji: w zakresie wiedzy – [zna i rozumie] fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji oraz zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości czy w zakresie umiejętności – [potrafi] samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie, choć jednocześnie pod względem przygotowania zawodowego koncepcja kształcenia w znacznym stopniu opiera się na tej kompetencji. Część ogólnych efektów uczenia się powiązana jest jednocześnie z kilkoma charakterystykami PRK, co prowadzi uogólnienia tych charakterystyk i pomijania części opisanych w nich kompetencji. Kolejną nieprawidłowością jest odnoszenie efektów dotyczących wiedzy językowej do charakterystyki o kodzie P7S_WG, pomimo, że posługiwanie się językiem obcym ujęte jest w PRK w całości w charakterystyce o kodzie P7S_UK, a więc dotyczącej komunikowania się. Inne nieprawidłowości dotyczące odnoszenia efektów uczenia się do charakterystyk PRK obejmują: nieprawidłowe określanie poziomu wiedzy dla niektórych efektów dotyczących dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, powiązanych z charakterystyką o kodzie WG, np. [zna i rozumie] „w podstawowym stopniu literaturę i kulturę wybranego obszaru językowego".
   Przesłane w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego ogólne efekty uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych zostały prawidłowo powiązane z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji, ale nadal w odniesieniu do opisu wiedzy w znaczącym stopniu bazują na sformułowaniach zaczerpniętych z nieobowiązujących

już Krajowych Ram Kwalifikacji, co skutkuje ich niepełną spójnością z PRK, o czym świadczy pozostawienie w niemal niezmienionym brzmieniu efektu odnoszącego się do nauk humanistycznych, co skutkuje także nieprawidłowością wskazaną w niniejszym punkcie. Co więcej nadal kilka efektów w kategoriach wiedzy i umiejętności powiązane jest z dwiema charakterystykami PRK, co dodatkowo prowadzi do niejasności w ich sformułowaniu, odnoszącej się np. do poziomu wiedzy osiąganej w poszczególnych dyscyplinach naukowych, gdy efekt powiązany jest jednocześnie z charakterystykami o kodach P7S_WG i P7S_WK.

6. Sformułowanie ogólnych efektów uczenia się w sposób zbyt rozbudowany, niejasny i redundantny.
   Ogólne efekty uczenia się dla kierunku nie zostały sformułowane w sposób w pełni jednoznaczny i zrozumiały, co stanowi utrudnienie dla stworzenia skutecznego systemu ich weryfikacji. Jedną z nieprawidłowości dotyczących tych efektów uczenia się jest formułowanie ich w taki sposób, że więcej niż jeden efekt odnosi się do tego samego lub bardzo zbliżonego zakresu wiedzy lub umiejętności, bądź też efekty sformułowane bardziej szczegółowo zawierają się w tych ujętych w sposób bardziej ogólnikowy. Niektóre efekty ogólne sformułowane zostały w sposób nadmiernie skomplikowany, rozbudowany lub wieloelementowy, np. na skutek łączenia ze sobą różnorodnych, niedających się objąć jedną oceną kompetencji.
   Przesłane w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego ogólne efekty uczenia się, zwłaszcza w kategorii wiedzy, nadal są formułowane w taki sposób, że więcej niż jeden efekt odnosi się do tego samego lub bardzo zbliżonego zakresu wiedzy lub umiejętności, bądź też efekty sformułowane bardziej szczegółowo zawierają się w tych ujętych w sposób bardziej ogólnikowy. Jaskrawym przykładem są efekty student zna i rozumie „w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące specyfiki przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności zawodowej" i „w pogłębionym stopniu teorie i metodologie z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa", ponieważ jeśli student zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną wszystkich nauk humanistycznych, to zawiera się a tym językoznawstwo i literaturoznawstwo. Sformułowanie efektu student zna i rozumie „w pogłębionym stopniu złożone zależności między językoznawstwem i literaturoznawstwem a dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (nauki o kulturze i religii, historia, filozofia i inne wybrane) oraz główne tendencje rozwojowe tych dyscyplin naukowych" jednocześnie w odniesieniu do dyscyplin naukowych stanowiących podstawy teoretyczne kierunku i dyscyplin o charakterze kontekstowym skutkuje tym, że nie jest jasne czy studenci uzyskają pogłębioną wiedzę oraz poznają główne tendencje rozwojowe tylko w odniesieniu do językoznawstwa i literaturoznawstwa, czy wszystkich wymienionych w nim dyscyplin i innych, które nie zostały wymienione. Jednocześnie zacytowany w pkt. 1 efekt uczenia się mówi, że studenci uzyskają wiedzę dotyczącą tendencji rozwojowych tylko w dyscyplinie odpowiadającej wybranej specjalizacji.
   Przesłane w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego ogólne efekty uczenia się, zwłaszcza w kategorii wiedzy, nadal są formułowane w taki sposób, że więcej niż jeden efekt odnosi się do tego samego lub bardzo zbliżonego zakresu wiedzy lub umiejętności, bądź też efekty sformułowane bardziej szczegółowo zawierają się w tych ujętych w sposób bardziej ogólnikowy. Jaskrawym przykładem są efekty student zna i rozumie

„w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące specyfiki przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności zawodowej" i „w pogłębionym stopniu teorie i metodologie z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa", ponieważ jeśli student zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną wszystkich nauk humanistycznych, to zawiera się a tym językoznawstwo i literaturoznawstwo. Sformułowanie efektu student zna i rozumie „w pogłębionym stopniu złożone zależności między językoznawstwem i literaturoznawstwem a dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (nauki o kulturze i religii, historia, filozofia i inne wybrane) oraz główne tendencje rozwojowe tych dyscyplin naukowych" jednocześnie w odniesieniu do dyscyplin naukowych stanowiących podstawy teoretyczne kierunku i dyscyplin o charakterze kontekstowym skutkuje tym, że nie jest jasne czy studenci uzyskają pogłębioną wiedzę oraz poznają główne tendencje rozwojowe tylko w odniesieniu do językoznawstwa i literaturoznawstwa, czy wszystkich wymienionych w nim dyscyplin i innych, które nie zostały wymienione. Jednocześnie zacytowany w pkt. 1 efekt uczenia się mówi, że studenci uzyskają wiedzę dotyczącą tendencji rozwojowych tylko w dyscyplinie odpowiadającej wybranej specjalizacji. Tak więc nadal ogólne efekty uczenia się dla kierunku nie zostały sformułowane w sposób w pełni jednoznaczny i zrozumiały, co stanowi utrudnienie dla stworzenia skutecznego systemu ich weryfikacji.

7. Inne szczegółowe efekty uczenia się określone w programie studiów i inne w sylabusach opublikowanych w USOS.
   Dokumentacja kierunku obejmuje „Opis programu studiów dla kierunku filologia hiszpańska, studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim od roku 2023/2024", zawierający m.in. ogólne efekty uczenia się oraz sylabusy skrócone zawierające szczegółowe efekty uczenia się, które są przyjęte uchwałą senatu oraz rozszerzone sylabusy zajęć publikowane w systemie USOS, które stanowią narzędzie realizacji przyjętego przez senat dokumentu. Efekty uczenia się określone dla poszczególnych zajęć w „Opisie programu studiów dla kierunku filologia hiszpańska, studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim od roku 2023/2024", są inne niż w sylabusach opublikowanych w USOS.
   Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie odniosła się do tego zarzutu, nie poinformowała o podjętych działaniach naprawczych, a dostarczona dokumentacja obejmuje wyłącznie jako wzorcowe rozszerzone sylabusy zajęć z praktycznej nauki języków obcych. Nie została więc umożliwiona ocena w zakresie zapewnienia zgodności między zmodyfikowanym opisem programu studiów a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Treści programowe nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia, przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych i efektami uczenia się.
   Treści programowe dla zajęć przypisanych do nauk o kulturze i religii obejmują zagadnienia z zakresu etnografii, kultury pop, filmoznawstwa, ale też np. systemów politycznych, czym nauki o kulturze i religii się nie zajmują. Treści te nie zapewniają osiągnięcia pogłębionej wiedzy, która obejmuje wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące

zaawansowaną wiedzę ogólną w tej dyscyplinie. Dla zajęć w zakresie języka angielskiego nie określono treści programowych.
W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że w skorygowanym harmonogramie realizacji programu studiów zapewniono zgodność treści programowych z koncepcją kształcenia, co jest rezultatem rezygnacji z przyporządkowania kierunku do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii. Podjęte działanie naprawcze nie jest skuteczne, ponieważ w ogólnych założonych dla kierunku efektach uczenia się założono wbrew przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych, że studenci osiągną pogłębioną, uporządkowaną i teoretyczną wiedzę z zakresu kultury hiszpańskojęzycznej i wybranego obszaru językowego. Co więcej jeden z ogólnych efektów uczenia się zakłada, że studenci poznają specyfikę przedmiotową i metodologiczną wszystkich dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, a inny efekt wskazuje wprost na nauki o kulturze i religii, historię, filozofię, a także jakieś inne nieokreślone dyscypliny naukowe. Nazwy zajęć ujętych w harmonogramie realizacji programu studiów powiązane są tylko z językoznawstwem, literaturoznawstwem i naukami o kulturze i religii. Nie wiadomo, podczas których zajęć zostanie osiągnięta wiedza w zakresie historii, filozofii i innych dyscyplin naukowych. Zastrzeżenia sformułowane na podstawie nazw zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów znajdują potwierdzenie w przesłanych jako wzorcowe sylabusach zajęć *praktycznej nauki języków obcych* (w tym w zakresie języka angielskiego, dla którego uzupełniono treści programowe), w odniesieniu do w pogłębionej wiedzy, obejmującej wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu językoznawstwa. Założone dla tych zajęć efekty uczenia się zostały powiązane z ogólnymi efektami uczenia się w zakresie charakterystyki PRK o kodzie P7S_WG, a treści programowe odnoszą się do kształtowania kompetencji językowych, które w przypadku *praktycznej nauki języka portugalskiego* zostały ujęte jako opis typowych sytuacji komunikacyjnych (np. witanie, żegnanie, przedstawianie się itp.).

2. Niewłaściwy układ zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów, który nie zapewnia osiągnięcia pogłębionej i podbudowanej teoretycznie wiedzy we wszystkich dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany.
Przyjęty w harmonogramie studiów układ zajęć nie umożliwia wszystkim studentom kierunku osiągnięcia wiedzy właściwej dla 7 poziomu PRK w dyscyplinach, do których został on przyporządkowany i wszystkich ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się. W zależności od wybranej ścieżki kształcenia łączącej specjalność (*angielską* lub *portugalską*) ze specjalizacją (*językoznawczą* lub *literaturoznawczą*) studenci nie osiągają części efektów uczenia się w zakresie każdej z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek. W uproszczeniu studenci wybierający specjalizację *językoznawczą* nie osiągają w pełni efektów uczenia się literaturoznawczych i odwrotnie. W przypadku dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, w zależności od wyboru specjalizacji, dochodzi do sytuacji, w której zmienia się dyscyplina wiodąca i to z dużą różnicą punktów ECTS uzyskiwanych przez studentów w ramach zajęć z zakresu tych dyscyplin, wynikającą nie tylko z np. wyboru *seminarium dyplomowego*. Nakład pracy przypisany do zajęć w dyscyplinie nauki o kulturze i religii - *współczesna kultura hiszpańskiego obszaru językowego* (4 ECTS) oraz *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami cywilizacji Portugalii i Brazylii* (4 ECTS w tym nieokreślona liczba punktów

w zakresie wskazanej dyscypliny) nie zapewnia osiągnięcia wiedzy zgodnej z charakterystykami PRK o kodzie P7S_WG.
W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że w harmonogramie realizacji programu studiów zapewniono taki układ i wymiar zajęć, który pozwala studentom obydwu specjalizacji (*literaturoznawczej i językoznawczej*) na osiągnięcie wszystkich założonych dla kierunku efektów uczenia się. Absolwenci uzyskują w ramach każdej z ww. dyscyplin liczbę punktów ECTS odpowiadającą proporcji 51% dla językoznawstwa, 49% dla literaturoznawstwa. W ramach działań naprawczych grupa zajęć kierunkowych została uzupełniona o zajęcia literaturoznawcze - *współczesne literatury hiszpańskojęzyczne*, którym przypisano 2 ECTS. Tym samym niezależnie od wybranej ścieżki kształcenia zapewniono, by każdy student brał udział w zajęciach w zakresie obu dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. Jednocześnie wprowadzone modyfikacje skutkują tym, że, np. przy wyborze ścieżki *językoznawczej z językiem angielskim* studenci uzyskują w ramach językoznawstwa 60 ECTS, a literaturoznawstwa 6 ECTS. W przypadku ścieżki *językoznawczej z językiem portugalskim* odpowiednio niespełna 54 ECTS i niespełna 6 ECTS, ponieważ składają się na nią m.in. zajęcia *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami gramatyki opisowej* i *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami literatury portugalskiej i brazylijskiej*, przy czym nie jest jasne jaka liczba punktów ECTS w ramach przypisanych tym zajęciom przeznaczona jest na realizację treści językoznawczych i literaturoznawczych. Rezygnacja z przyporządkowania kierunku do nauk o kulturze i religii rozwiązała nieprawidłowość dotyczącą tej dyscypliny.

3. Brak określenia w programie studiów liczby punktów ECTS związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek.
Program studiów nie określa liczby punktów ECTS, którą studenci uzyskują w ramach zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, określa natomiast „zajęcia zapewniające studentom udział w badaniach". Konsekwencją układu zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów jest, że studenci w ramach 120 ECTS koniecznych do ukończenia studiów mogą maksymalnie w ramach tych zajęć uzyskać albo 43 ECTS w zakresie literaturoznawstwa (35 ECTS ci, którzy nie wybrali języka portugalskiego jako drugiego), albo 35 ECTS w zakresie językoznawstwa. Zgodnie z tymi zapisami w ramach nauk o kulturze i religii 8 ECTS uzyskują wyłącznie studenci, którzy wybrali specjalność *z językiem portugalskim* i specjalizację *literaturoznawczą*, przy czym treści programowe prowadzonych w ramach tych wyborów zajęć nie w pełni dotyczą nauk o kulturze i religii. W przypadku zajęć *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami cywilizacji Portugalii i Brazylii* efekty uczenia się są powiązane z dyscypliną nauki o kulturze i religii, lecz treści programowe do tej problematyki się nie odnoszą, a prowadzi je nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy w dyscyplinie językoznawstwo, zajmujący się kwestiami przekładu hiszpańsko-polskiego i polsko-hiszpańskiego literatury pięknej, dziecięcej i powieści graficznych. Program studiów obejmuje też zajęcia, które nie zostały wymienione w wykazie „zajęć zapewniających studentom udział w badaniach", np. *teoria przekładu specjalistycznego i artystycznego* czy *tłumaczenia hiszpańsko/polski* i *polsko/hiszpański*, lecz ich uwzględnienie nie rozwiązuje problemu wynikającego z układu zajęć w harmonogramie. Program studiów nie umożliwia więc każdemu

studentowi kierunku udziału w zajęciach związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w każdej z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek w liczbie punktów ECTS odpowiadającej mniej więcej proporcjom tego przyporządkowania.
Uczelnia nie odniosła się do zarzutu w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego.

4. Brak w programie studiów zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymaganym wymiarze.
Program studiów nie zapewnia zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze 5 ECTS. Studenci kierunku mają możliwość udziału w takich zajęciach w ramach zajęć ogólnouczelnianych/ogólnowydziałowych w wymiarze 3 ECTS, jednak wybór nie jest ograniczony do tej dziedziny.
W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że w programie studiów zapewniono 5 ECTS w dziedzinie nauk społecznych realizowane w ramach zajęć *współczesna kultura hiszpańskiego obszaru językowego, pragmatyka interkulturowa, socjolingwistyka języka hiszpańskiego* oraz *współczesne literatury hiszpańskojęzyczne*. Uczelnia nie przedstawiła treści programowych dla tych zajęć, a – jak wskazują ich nazwy - osadzone są one w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinach nauki o kulturze i religii, językoznawstwo oraz literaturoznawstwo i nie jest jasne w jaki sposób, w zakresie jakich dyscyplin naukowych i w jakiej liczbie punktów ECTS przypisanych do tych zajęć realizowane są treści dotyczące dziedziny nauk społecznych.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Brak spójności między przyjętym uchwałą senatu programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w USOS w odniesieniu do doboru metod weryfikacji efektów uczenia się.
Program studiów w formie zbiorczej tabeli określa „oczekiwane metody weryfikacji" w powiązaniu z ogólnymi efektami uczenia się. Przewiduje ona wąski katalog metod weryfikacji. Jednocześnie program studiów zakłada, że szczegółowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się podane są w opublikowanych w USOS sylabusach zajęć. Przyjęte w nich metody weryfikacji efektów uczenia nie zawsze odpowiadają doborowi w programie studiów.
W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że problem spójności między metodami weryfikacji określonymi w programie studiów i w sylabusach publikowanych w USOS został omówiony na zebraniu z pracownikami Katedry Filologii Hiszpańskiej oraz o powołaniu koordynatora ds. sylabusów, który ma za zadanie czuwać nad spójnością zapisów w systemie USOS w każdym cyklu nauki. Poza tym nie podjęto działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów. Skuteczność podjętych działań będzie możliwa do oceny po upływie dwóch lat.

2. Nie w pełni właściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się.
Metody weryfikacji uwzględnione w dokumentacji kierunku nie w pełni zapewniają ocenę osiągnięcia przez studentów zakładanych dla kierunku ogólnych efektów uczenia się oraz efektów szczegółowych, zwłaszcza w kategorii kompetencji społecznych.
W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że problem doboru metod weryfikacji efektów uczenia się został omówiony na zebraniu z pracownikami Katedry Filologii Hiszpańskiej. W szczególności sformułowano konieczność zapewnienia doboru metod weryfikacji efektów uczenia się w taki sposób, aby umożliwić ocenę osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Poza

tym nie podjęto działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów. Skuteczność podjętych działań będzie możliwa do oceny po upływie dwóch lat.

3. Nadużywanie obecności na zajęciach i aktywności studentów w procesie oceniania.
   Na kierunku duży nacisk kładziony jest na kontrolę obecności i systematyczności, co w szczególny sposób dotyczy *praktycznej nauki języka hiszpańskiego*, przy czym obecność jest nie tylko warunkiem uzyskania zaliczenia, ale bywa też podstawą wystawienia oceny, co nie jest właściwe, ponieważ przy pomocy obecności nie można ocenić czy studenci osiągnęli efekty uczenia się np. w zakresie wiedzy. Często wymienianymi metodami weryfikacji efektów uczenia się jest ocena aktywności na zajęciach i ocena udziału w dyskusji lub wypowiedzi ustnej. Metody te są w dużym stopniu tożsame, ponieważ odnoszą się do aktywności, będącej kompetencją społeczną i jako takie nie są dobrym wyborem służącym sprawdzaniu wiedzy lub umiejętności, tym bardziej, że nie wskazano, w jaki sposób aktywność ta jest obiektywizowana i jaki jest jej rzeczywisty udział w ocenie studenta.
   W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że znacznemu ograniczeniu ulegnie kryterium obecności i aktywności studentów w ocenie osiągnięcia przez nich zakładanych efektów uczenia się. Ponieważ systematyczność jest bezwzględnie wymagana w procesie uczenia się języków obcych, obecność pozostanie warunkiem uzyskania zaliczenia, choć nie będzie uznawana za kryterium w ocenie osiągnięcia efektów uczenia się. Skuteczność podjętych działań będzie możliwa do oceny po upływie dwóch lat.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Nieskuteczne procedury zatwierdzania i wprowadzania zmian w programie studiów.
   W Uczelni obowiązują formalne procedury zatwierdzania i wprowadzania zmian w programach studiów. Inicjatywa wychodzi z katedr, proponowane zmiany są opiniowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, która rekomenduje je Radzie Wydziału Filologicznego UŁ. Następnie programy lub zmiany programowe kierowane są do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, która po wprowadzeniu poprawek, korekt, sugerowanych zmian i uzupełnień, rekomenduje program Senatowi UŁ. Choć programy studiów i wprowadzane w nich zmiany podlegają kilkuetapowej weryfikacji, to w przypadku ocenianego kierunku nie przyczyniło się to do zdiagnozowania merytorycznych problemów, ale też błędów formalnych takich jak: 1) wskazanie w programie studiów liczby punktów ECTS w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zamiast w ramach zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek studiów; 2) innych nazw zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów i w sylabusach, czy 3) braku kompletności sylabusów.
   W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że podjęto działania naprawcze mające na celu bardziej skuteczne i systematyczne monitorowanie programów studiów na poziomie Wydziału, przed zatwierdzeniem przez senat Uczelni. W porozumieniu z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia podjęto decyzję o monitorowaniu realizowanego programu studiów z udziałem wykładowców na danym kierunku, studentów 1-3 semestru i przedstawicieli pracodawców każdorazowo po zakończeniu semestru zimowego, co pozwoli na ewentualne wprowadzenie zmian od

następnego cyklu kształcenia. Skuteczność podjętych działań będzie możliwa do oceny po upływie dwóch lat.

2. Brak systematycznych i kompleksowych ocen programu studiów.
   Na kierunku nie przeprowadza się opartej o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, systematycznej oceny programu studiów obejmującej co najmniej efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Skutkiem tego nie dostrzeżono np. 1) braku pełnej spójności efektów uczenia się z charakterystykami PRK; 2) braku kompletności treści programowych czy 3) niespełniania przez program studiów wszystkich wymagań prawa powszechnie obowiązującego.
   W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że program studiów będzie podlegał systematycznej i kompleksowej ocenie na poziomie Wydziału, w szczególności pod kątem zgodności ze zmieniającymi się nadrzędnymi aktami prawnymi, regulującymi jakość kształcenia w szkolnictwie wyższym. Skuteczność podjętych działań będzie możliwa do oceny po upływie dwóch lat.
3. Brak spójności między programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.
   Funkcjonujący w Uczelni system zapewniania jakości kształcenia nie zapewnia w przypadku ocenianego kierunku spójności między przyjętymi uchwałą senatu tzw. skróconymi sylabusami, stanowiącymi składnik programu studiów, a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS w odniesieniu do efektów uczenia się i metod weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.
   W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że szczególną uwagę zwrócono na zapewnienie spójności między opisem kierunku a sylabusami publikowanymi w USOS. Po zatwierdzeniu nowych kierunkowych efektów uczenia się, planów studiów i opisu kierunku zaplanowano szkolenie dla pracowników KFH dotyczące konstruowania szczegółowych sylabusów publikowanych w USOS. Skuteczność podjętych działań będzie możliwa do oceny po upływie dwóch lat.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Zaleca się jasne wskazanie w koncepcji kształcenia dyscyplin naukowych, w zakresie których studenci osiągną podbudowaną teoretycznie, pogłębioną wiedzę i dyscyplin lub dyscyplinę o charakterze kontekstowym, subsydiarnym, w zakresie których poziom pogłębiony nie jest wymagany.
2. Zaleca się przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych ze wskazaniem wartości tego przyporządkowania.
3. Zaleca się prowadzenie zgodnego ze standardem przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.
4. Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się w sposób odpowiadający koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

5. Zaleca się zapewnienie pełnej zgodności efektów uczenia się z charakterystykami PRK dla poziomu 7.
6. Zaleca się sformułowanie ogólnych efektów uczenia się w sposób nierozbudowany, nieredundantny, specyficzny i zrozumiały.
7. Zaleca się zapewnić te same efekty uczenia się zawarte w objętych programem studiów tzw. sylabusach skróconych i sylabusach opublikowanych w USOS.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zaleca się zapewnienie w programie studiów pełnej zgodności treści programowych z koncepcją kształcenia, przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych i efektami uczenia się.
2. Zaleca się zapewnienie takiego układu i wymiaru zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów, aby wszyscy studenci kierunku osiągnęli wszystkie założone dla niego ogólne efekty uczenia się.
3. Zaleca się określenie w programie studiów zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, w sposób umożliwiający każdemu studentowi uzyskanie w ramach każdej z tych dyscyplin liczby punktów ECTS odpowiadających mniej więcej proporcjom tego przyporządkowania.
4. Zaleca się zapewnienie w programie studiów zajęć w wymiarze 5 ECTS w zakresie nauk społecznych.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zaleca się zapewnienie spójności między metodami weryfikacji określonymi w programie studiów i w sylabusach opublikowanych w USOS.
2. Zaleca się zapewnienie doboru metod weryfikacji efektów uczenia się w sposób umożliwiający ocenę osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się.
3. Zaleca się ograniczenie stosowania obecności i aktywności studentów w ocenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Zaleca się wprowadzenie skutecznej diagnostycznie weryfikacji programów studiów przed przyjęciem ich przez senat Uczelni.
2. Zaleca się wprowadzenie na kierunku systematycznej, kompleksowej oceny programu studiów.
3. Zaleca się zapewnienie spójności między programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie kolejne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 3 do Statutu kolejne postępowanie oceniające kierunku filologia hiszpańska na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2025/2026.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:
1. Minister Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Łódzkiego.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej